

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2024 r. bez udziału stron
wniosku obrońcy obwinionego SSR P. J. - adw. P. M. z dnia 28 maja 2024 r. w
przedmiocie wyłączenia SSN Wiesława Kozielewicza od rozpoznania sprawy I ZO
77/24

na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 128 ustawy
z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r.
poz. 334 - dalej powoływana jako u.s.p.)

postanowił:

**nie uwzględnić wniosku o wyłączenie SSN Wiesława
Kozielewicza od udziału w sprawie o sygn. akt I ZO 77/24.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 4 czerwca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego)
obrońca obwinionego sędziego P. J., adw. P. M. wniósł o wyłączenie SSN
Wiesława Kozielewicza od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. I ZO 77/24,
dotyczącej rozpoznania wniosku obrońcy o wyłączenie SSN Marka Siwka od
rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZO 51/24.

W uzasadnieniu wskazano, że złożenie wniosku o wyłączenie sędziego SN
Wiesława Kozielewicza jest konieczne z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
w szczególności wobec istnienia okoliczności mogących wywołać uzasadnione

wątpliwości co do jego niezależności oraz bezstronności w wymiarze zewnętrznym. Zdaniem wnioskującego, z uwagi na systemowe nieprawidłowości związane z organizacją sądownictwa powszechnego i Sądu Najwyższego w Polsce, istnieją w tej sprawie okoliczności mogące wywołać u zewnętrznego obiektywnego odbiorcy uzasadnione wątpliwości co do niezależności sędziego wyznaczonego do jej rozpoznania.

Przywołanie powyższych systemowych nieprawidłowości według autora wniosku ma istotne znaczenie dla wykazania okoliczności uzasadniających wyłączenie sędziego SSN Wiesława Kozielewicza od rozpoznania niniejszej sprawy.

Po pierwsze, zdaniem autora wniosku, SSN Wiesław Kozielewicz publicznie wyraził swój pogląd co do dopuszczalności kwestionowania powołań sędziowskich w zdaniu odrębnym złożonym do uchwały Sądu Najwyższego połączonych Izb – Izba Cywilna, Karna oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20).

Po drugie, sędzia SN Wiesław Kozielewicz nie podpisał oświadczenia sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2022 r. w przedmiocie możliwości orzekania przez legalnie powołanych sędziów Sądu Najwyższego wraz z sędziami powołanymi przy udziale KRS ukształtowanej ustawą o KRS z 2017 r.

Po trzecie, sędzia SN Wiesław Kozielewicz nadal pozostaje sędzią wyznaczonym do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, która budzi poważne wątpliwości z perspektywy jej legalności, albowiem nie spełnia standardów dotyczących prawidłowo obsadzonego sądu, o którym mowa w orzecznictwie TSUE i ETPCz.

Mając na uwadze powyższe, wnioskodawca zaznaczył, że sytuacja, w której SSN Wiesław Kozielewicz zademonstrował publicznie swój pogląd co do braku dopuszczalności weryfikacji powołań sędziowskich i stanowisko to konsekwentnie podtrzymywał, to nie tylko z subiektywnego punktu widzenia obwinionego, czy jego obrońcy, ale także z perspektywy postronnego i rozsądnego obserwatora brak jest możliwości obiektywnego przekonania co do bezstronności SSN Wiesława Kozielewicza w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZO 77/24.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu obrońcy, który podstawę do wyłączenia SSN Wiesława Kozielowicza upatruje w tym, że został on wyznaczony do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, a z uwagi na kształt ustrojowy tej Izby, w odbiorze zewnętrznym zachodzą co najmniej poważne wątpliwości co do bezstronności sędziów orzekających w tej Izbie.

Sąd Najwyższy przypomina, że ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1259) w Sądzie Najwyższym utworzono Izbę Odpowiedzialności Zawodowej, w skład której wchodzi sędziowie wyznaczeni do orzekania w tej Izbie (na 5-letnią kadencję) przez Prezydenta RP spośród sędziów Sądu Najwyższego wylosowanych na posiedzeniu Kolegium Sądu Najwyższego przez przewodniczącego tego kolegium, w liczbie 3-krotnie większej niż liczba sędziów orzekających w tej Izbie.

Sama idea utworzenia wyspecjalizowanej Izby Sądu Najwyższego zajmującej się rozpatrywaniem spraw dyscyplinarnych zawodów zaufania publicznego znajduje swoje źródła w dążeniu ustawodawcy do podniesienia poziomu merytorycznego orzecznictwa dyscyplinarnego wynikającego z wyspecjalizowania poszczególnych sędziów w tej dziedzinie, zapewnienia większej sprawności rozpatrywania tego typu spraw oraz stworzenia przejrzystego i spójnego systemu kontroli sądowej nad przestrzeganiem przez przedstawicieli zawodów zaufania publicznego norm etycznych wynikających z deontologii tych zawodów (por. uzasadnienie do projektu ustawy o Sądzie Najwyższym, druk nr 2003 Sejmu VIII kadencji).

Zaprezentowane w uzasadnieniu wniosku o wyłączenie poglądy na temat pozycji ustrojowej tej Izby nie stanowią jakiejkolwiek podstawy do przyjęcia, że orzekający w niej sędziowie nie mogą tworzyć niezawisłego i bezstronnego sądu. Przeciwnie, sędziowie orzekający w tej Izbie w pełni zachowują status sędziego Sądu Najwyższego i są w pełni niezawisli (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2024 r., I ZO 79/24).

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Wyłączenie dotyczy konkretnego postępowania i nie można jego przyczyny rozciągać na inne postępowania prowadzone przez tego samego sędziego. W dotychczasowym orzecznictwie konsekwentnie prezentowany jest pogląd, iż twierdzenie o bezstronności sędziego w danej sprawie, musi być wykazane i racjonalnie uzasadnione. Uzasadniona wątpliwość, o której mowa w art. 41 § 1 k.p.k. musi zatem istnieć obiektywnie, a nie tylko w subiektywnym odczuciu strony składającej wniosek o wyłączenie. Chodzi wszakże o wątpliwość, którą w oparciu o zaistniałą okoliczność mogłaby powziąć każda inna, rozsądnie oceniająca sytuację i nie zaangażowana w spór osoba. Nie stanowi zarazem przyczyny wyłączenia sędziego sama podejrzliwość strony, czy też utrata wiary w bezstronność sędziego, wynikająca z jej subiektywnego odczucia. Uwagi powyższe odnoszą się do takiego zachowania sędziego na sali rozpraw oraz poza nią, z którego mogłoby wynikać, że sędzia jest w określony sposób nastawiony do uczestników postępowania lub do sprawy. Chodzi tu o zachowanie sędziego odnoszące się zarówno do oceny rozpoznawanej sprawy przed wydaniem rozstrzygnięcia, jak i o wyrażanie pewnych opinii oceniających uczestników postępowania, które może świadczyć o określonym nastawieniu sędziego do sprawy lub osób w niej uczestniczących (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2021 r., V KK 39/21). Uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego zachodzi jedynie wówczas, gdy sędzia swój pogląd ujawnia przed rozpoznaniem sprawy lub w trakcie jej rozpoznawania, wyraźnie zmierzając w kierunku potwierdzenia swojej pierwotnej oceny sprawy, lub artykułuje swój stosunek do strony (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 1985 r., V KRN 333/85; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1971 r., III KR 213/70; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2011 r., V KK 227/10; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 dnia 2008 r., III KK 73/08).

W ocenie Sądu Najwyższego żądanie wnioskodawcy nie spełnia powyższych kryteriów, zaś sama argumentacja wniosku nie zawiera żadnych okoliczności, które mogłyby podawać w wątpliwość stronnictwo SSN Wiesława Kozielewicz, tym samym nie spełniając wymogów wskazywanych przez

ustawodawcę w art. 40 § 1 ust. 1 k.p.k. i art. 41 k.p.k. Obrońca obwinionego w swoim wniosku nie wykazał, aby SSN Wiesław Kozielowicz był w jakikolwiek sposób uprzedzony w stosunku do obwinionego sędziego P. J. W doktrynie wskazuje się, iż wątpliwość co do bezstronności sędziego powinna być „uzasadniona”. Zwrot ten oznacza, że chodzi o poważną wątpliwość oraz że musi ona istnieć obiektywnie, a nie tylko w subiektywnym przeświadczeniu (urojeniu) strony, którą na podstawie zaistnienia określonej okoliczności mogłaby powziąć każda inna, rozsądnie oceniająca i nieuprzedzona osoba. W doktrynie słusznie wskazuje się, że nie stanowi przyczyny wyłączenia sędziego sama tylko podejrzliwość strony ani utrata wiary w bezstronność sędziego wynikająca z jej subiektywnego odczucia. Przyczyny takiej nie stanowi także niewłaściwe zachowanie się strony wobec sędziego, gdyż wówczas strona mogłaby wyłączyć każdego niewygodnego dlań sędziego. Nie są też przyczyną wyłączenia wyrażane przez sędziego ogólne poglądy prawne w poprzednio wydawanych orzeczeniach czy publikacjach naukowych (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2024, art. 41).

Przenosząc powołane judykaty na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż obrońca obwinionego w złożonym wniosku nie wykazał, aby SSN Wiesław Kozielowicz dokonał oceny sprawy o sygn. akt I ZO 77/24 (jako sprawozdawca) przed jej rozpoznaniem, bądź też wyrażał opinię oceniającą uczestników tego postępowania, która świadczyłaby o jego nastawieniu do sprawy lub osób w nim uczestniczących.

Przed wszystkim zauważyć należy, iż zdecydowana większość okoliczności, na których oparty jest wniosek, ma charakter abstrakcyjny i nie jest bezpośrednio związana ze sprawą o sygn. akt I ZO 77/24, w której SSN Wiesław Kozielowicz jest sprawozdawcą.

Wnioskodawca nie wykazał również, aby w sprawie wystąpiły przesłanki wyłączenia sędziego, o których mowa w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. Argumentacja przytoczona we wniosku nie wskazuje, aby sprawa o sygn. akt I ZO 77/24 dotyczyła bezpośrednio SSN Wiesława Kozielowicza, a wykazanie tego jest konieczne do

stwierdzenia, że została zrealizowana przesłanka wyłączenia sędziego wymieniona w treści powołanego przepisu.

Za nieuzasadnioną i całkowicie chybioną należy uznać argumentację przytoczoną we wniosku, a dotyczącą zaniechania podpisania przez SSN Wiesława Kozielowicza oświadczenia z dnia 17 października 2022 r. dotyczącego możliwości wspólnego orzekania sędziów Sądu Najwyższego z sędziami powołanymi przy udziale organu ukształtowanego ustawą o KRS z 2017 r. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę wnioskodawcy na treść zdania drugiego art. 31 ust. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którym „Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2024 r., I ZO 79/24).

W ocenie Sądu Najwyższego rozstrzygającego co do wniosku o wyłączenie SSN Wiesława Kozielowicza od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZO 77/24, a dotyczącej rozpoznania wniosku obrońcy o wyłączenie SSN Marka Siwka od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZO 51/24, na obecnym etapie postępowania brak jest tego rodzaju okoliczności, które uzasadniałyby wyłączenie SSN Wiesława Kozielowicza o udziału w tej sprawie.

Odnosnie do okoliczności podanych w uzasadnieniu przedmiotowego wniosku, Sąd Najwyższy pragnie zaznaczyć, że postanowieniem z 21 kwietnia 2021 r. (sygn. akt Kpt 1/20) Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż Sąd Najwyższy - również w związku z orzeczeniem sądu międzynarodowego - nie ma kompetencji do dokonywania prawotwórczej wykładni przepisów prawa, prowadzącej do zmiany stanu normatywnego w sferze ustroju i organizacji wymiaru sprawiedliwości, dokonywanej w drodze uchwały, o której mowa w art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825 oraz z 2020 r. poz. 190). A na podstawie art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, powołanie sędziego jest wyłączną kompetencją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którą wykonuje na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa osobiście, definitywnie, bez udziału i ingerencji Sądu Najwyższego.

Odnosząc się do przywołanej uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I 4110 1/20 wskazać należy, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, została ona uznana za niezgodną z art. 179, art. 144

ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wiąże zaś bezpośrednio zarówno wszystkie składy sędziowskie sądów powszechnych, jak i wszystkie składy sędziowskie Sądu Najwyższego, wobec czego uchwała Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I 4110 1/20 utraciła swój walor normatywny ze względu na niezgodność z Konstytucją RP.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]